

ТЕХНІЧНИЙ РЕГЛАМЕНТ

щодо вимог до газу скрапленого для автомобільного транспорту, комунально-побутового споживання та промислових цілей

Загальна частина

1. Цей Технічний регламент встановлює вимоги до газу скрапленого (далі — ГС), що застосовується в автомобілях з двигунами спеціально сконструйованими або переобладнаними для роботи на ГС та ГС, що використовується як паливо для комунально-побутового споживання та у промислових цілях, які вводяться в обіг та надаються на ринку України, та впроваджується з метою захисту життя та здоров'я людей, тварин, рослин, охорони довкілля та природних ресурсів, захисту майна, забезпечення енергоефективності, національної безпеки та запобігання підприємницькій практиці, що вводить споживача в оману.

Цей Технічний регламент розроблений на основі ДСТУ EN 589:2017 (EN 589:2008+A1:2012,IDT) «Палива автомобільні. Газ нафтовий скраплений. Технічні вимоги та методи контролювання», ДСТУ 4047-2001 «Гази вуглеводневі скраплені паливні для комунально-побутового споживання. Технічні умови».

2. В цьому Технічному регламенті терміни вживаються в такому значенні:

газ скраплений для автомобільного транспорту – вуглеводневий газ, який зберігають та використовують у рідкій фазі за умов помірного тиску і температури навколишнього середовища, та застосовують як паливо для автомобільного транспорту;

газ скраплений для комунально-побутового споживання та промислових цілей - вуглеводневий газ, який зберігають та використовують у рідкій фазі за умов помірного тиску і температури навколишнього середовища, та застосовують як паливо для комунально-побутового споживання та у промислових цілях.

додаток (присадка) — речовина, яку додають до ГС для покращення його експлуатаційних та фізико-хімічних властивостей без погіршення екологічних показників;

документ про якість (паспорт якості) - документ, що містить дані для ідентифікації та фактичні значення показників якості ГС;

одорант — речовина, яку додають до ГС щоб надати йому сильного подразнюючого неприємного запаху з метою виявлення наявності в повітрі або визначення місця його витікання; як одорант для ГС використовують меркаптани, зокрема, етилмеркаптан, а також інші речовини;

октанове число за моторним методом (ОЧ/М) ГС для автомобільного транспорту — показник детонаційної стійкості ГС;

партія продукції — будь-яка кількість ГС однієї марки, що супроводжується одним документом про якість (паспортом якості);

позначення палива — назва та марка ГС;

якість – сукупність властивостей (показників, характеристик), що забезпечують придатність ГС до використання за призначенням.

3. Для цілей цього Технічного регламенту термін «національний стандарт» вживаються у значенні, наведеному у Законі України «Про стандартизацію»; терміни «випробування», «виробник», «орган з оцінки відповідності», «оцінка відповідності», «процедура оцінки відповідності», «технічний регламент», «введення в обіг», «надання на ринку», «імпортер», «розповсюджувач», «уповноважений представник», «знак відповідності технічним регламентам» – у значенні, наведеному у Законі України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»; терміни «споживач», «безпека продукції» - у значенні, наведеному у Законі України «Про захист прав споживачів»; термін «орган державного ринкового нагляду» – у значенні, наведеному у Законі України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції».

Введення в обіг та надання ГС на ринку

4. Дозволяється введення в обіг і надання на ринку в якості палива для автомобільного транспорту ГС, що відповідає вимогам, зазначеним у додатку 1.

Дозволяється введення в обіг і надання на ринку, в якості палива для комунально-побутового споживання та у промислових цілях, ГС, що відповідає вимогам, зазначеним у додатку 2.

5. Для автомобільного транспорту в залежності від мінімального значення показника тиску пари встановлено п'ять марок ГС: А, В, С, D та Е (приклад позначення: ГС автомобільний марки В);

Позначення ГС для автомобільного транспорту може включати торговельну марку (торговий знак) виробника або розповсюджувача (приклад позначення: ГС автомобільний марки В «ХХХ», де «ХХХ» - торговельна марка).

6. Для комунально-побутового споживання та промислових цілей залежно від вмісту основного компонента встановлено три марки ГС: ПТ (пропан технічний), СПБТ (суміш пропану технічного і бутану технічного) та БТ (бутан технічний).

Приклад позначення: ГС технічний марки СПБТ.

7. Під час надання на ринку ГС розповсюджувач повинен надати споживачу на вимогу документ про якість (паспорт якості), який підтверджує відповідність ГС вимогам цього Технічного регламенту.

8. Кожна партія ГС, що вводиться в обіг або надається на ринку, повинна супроводжуватись документом про якість (паспортом якості), якій складається виробником або його уповноваженим представником, імпортером або розповсюджувачем.

9. Документ про якість (паспорт якості) повинен містити:

- дату видачі і номер документа;
- назву, марку ГС;
- назву підприємства-виробника або імпортера, або розповсюджувача, його адресу;
- дату виготовлення ГС ;
- дату відбирання проби та дату проведення випробування;
- місце (адреса) відбирання проби;

- гарантійний термін зберігання;
- дату видачі і номер сертифіката відповідності або рішення про відповідність, виданого згідно з пунктом 20 цього Технічного регламенту;
- нормативні значення та фактичні результати випробувань, що підтверджують відповідність партії ГС вимогам цього Технічного регламенту;
- посилання на методи випробувань;
- номер партії (резервуара);
- дані про вид та кількість присадок;
- підпис уповноваженої особи виробника або його уповноваженого представника, або імпортера, або розповсюджувача, завірені печаткою за її наявності.

10. Супровідна документація на партію ГС, що вводиться в обіг та надається на ринку, подається згідно законодавства про мови.

Вимоги щодо якості газу скрапленого

11. Якість ГС, що вводиться в обіг та надається на ринку України, повинна відповідати вимогам цього Технічного регламенту.

12. Для ідентифікації ГС для автомобільного транспорту за спільним погодженням виробника (розповсюджувача) і споживача допускається додавання барвників та речовин-маркерів.

13. До складу ГС дозволяється додавання додатків (присадок) з метою поліпшення фізико-хімічних показників, експлуатаційних та інших характеристик. У якості антифризного (морозостійкого) додатка (присадки) – метанолу в кількості до 2000 мг/кг.

14. Додатки (присадки) не можуть погіршувати інших показників якості ГС, повинні мати паспорт безпечної хімічної продукції.

15. До складу ГС для автомобільного транспорту може додаватися одорант.

16. До складу ГС для комунально-побутового споживання додається одорант.

17. При використанні ГС для промислових цілей додавання або недодавання одоранту обумовлюється договором між виробником (розповсюджувачем) і споживачем.

18. ГС для автомобільного транспорту, який реалізується на автозаправних станціях для заправки автотранспортних засобів, повинен відповідати вимогам додатку 1 до цього Технічного регламенту.

Оцінка відповідності

19. Оцінка відповідності ГС вимогам цього Технічного регламенту застосовується:

- виробником, або його уповноваженим представником, або імпортером, або розповсюджувачем із залученням органів з оцінки відповідності, призначених для виконання ними як третіми сторонами завдань з оцінки відповідності згідно з цим Технічним регламентом відповідно до закону (далі – призначений орган);

- виробником, або його уповноваженим представником із залученням акредитованих внутрішніх органів з оцінки відповідності виробника.

Обраний виробником, або його уповноваженим представником, або імпортером, або розповсюджувачем призначений орган за поданою ним заявою або акредитований внутрішній орган з оцінки відповідності виробника проводить належні дослідження і випробування зразків (проб) партії ГС на відповідність вимогам:

- для ГС для автомобільного транспорту згідно Додатку 1;
- для ГС комунально-побутового споживання та промислових цілей згідно Додатку 2.

20. Методи випробувань ГС, у тому числі відбирання зразків (проб), встановлюються національними стандартами для цілей застосування цього Технічного регламенту, перелік яких затверджується відповідно до закону.

У разі відсутності такого національного стандарту відповідний призначений орган або акредитований внутрішній орган з оцінки відповідності виробника приймає рішення про те, за якими методами випробувань, у тому числі відбирання зразків (проб), необхідно провести необхідні дослідження та випробування ГС.

На основі позитивних результатів випробувань призначений орган видає сертифікат відповідності ГС, а акредитований внутрішній орган з оцінки відповідності виробника - рішення про відповідність ГС вимогам цього Технічного регламенту.

21. Виробник, або його уповноважений представник, або імпортер, або розповсюджувач на підставі сертифіката відповідності, виданого призначеним органом, або рішення про відповідність, виданого акредитованим внутрішнім органом з оцінки відповідності виробника, перед введенням в обіг ГС та наданні на ринку ГС складає документ про якість (паспорт якості), в якому обов'язково зазначає дату видачі і номер сертифіката відповідності або рішення про відповідність, виданого згідно з пунктом 20 цього Технічного регламенту.

22. Виробник, або його уповноважений представник, або імпортер, або розповсюджувач зобов'язаний зберігати сертифікат відповідності, виданий призначеним органом, або рішення про відповідність, видане акредитованим внутрішнім органом з оцінки відповідності виробника, та документ про якість (паспорт якості) протягом 10 років після виготовлення або введення в обіг останньої партії ГС для подання на запити органів державного ринкового нагляду в установлених законодавством випадках.

Для ГС, що містять у своєму складі добавки (присадки), до документів, зазначених у абзаці першому цього пункту, також додаються:

- паспорт безпечності хімічної продукції;
- інформація про місцезнаходження юридичної особи виробника додатка (присадки).

ВИМОГИ
щодо газу скрапленого для автомобільного транспорту

Найменування показника	Одиниця вимірювання	Граничні значення	
		мінімум	максимум
1. Октанове число за моторним методом , ОЧ/М	од.	89,0	-
2. Загальний вміст дієнів (разом з 1,3-бутадієном)	% моль	-	0,5
3. Наявність сірководню	-	відсутність	
4. Вміст загальної сірки (після одоризації)	мг/кг	-	50
5. Корозія мідної пластинки (1 год за температури 40 °С)	оцінка	Клас 1	
6. Залишок після випарювання	мг/кг	-	60
7. Тиск пари, манометричний, за температури 40 °С,	кПа	-	1550
8. Температура, за якої манометричний тиск пари не менше ніж 150 кПа: для марки А для марки В для марки С для марки D для марки Е	°С	-	-10 -5 0 10 20
9. Вміст води	-	витримує	
10. Запах		Неприємний і характерний за концентрації в повітрі 20% від нижньої межі займистості (НМЗ)	
Примітка 1. Гарантійний строк зберігання ГС 6 місяців.			

ВИМОГИ
щодо газу скрапленого для комунально-побутового споживання та
промислових цілей

Найменування показника	Одиниця вимірювання	Норма для марок		
		Пропан технічний (ПТ)	Суміш пропану технічного і бутану технічного (СПБТ)	Бутан технічний (БТ)
1. Масова частка компонентів: сума метану, етану й етилену, не більше ніж - сума пропану і пропілену - сума бутанів і бутиленів,	%	Не нормують, визначення обов'язкове не менше ніж 75 Не нормують, визначення обов'язкове	6,0 не менше ніж 34 не більше ніж 60	5,0 не більше ніж 40 не менше ніж 60
2. Об'ємна частка рідкого залишку за 20 °С, не більше	%	0,7	1,6	1,8
3. Вміст води і лугу		Відсутній	Відсутній	Відсутній
4. Тиск насичених парів надлишковий, за температури: +45 °С, не більше	МПа	1,6 0,16	1,6 –	1,6 –
5. Масова частка сірководню і меркаптанової сірки, не більше у тому числі сірководню, не більше	%	0,013 0,003	0,013 0,003	0,013 0,003
6. Інтенсивність запаху, не менше	бали	3	3	3

Примітка 1. Для всіх марок газів скраплених за масової частки меркаптанової сірки 0,002 % і більше допускається не визначати інтенсивність запаху. За масової частки меркаптанової сірки менше 0,002 % або інтенсивності запаху менше 3 балів, скраплені гази повинні одоризуватися за методиками, що затверджені за встановленим порядком.

2. Гарантійний строк зберігання ГС 6 місяців